

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Družinski
tečnik za
slovenske
izseljence

79

LA VIDA ESPIRITUAL

Revista Semanal

A VIDA ESPIRITUAL

Revista Semanal

THE SPIRITUAL LIFE

Weekly Review

LETO III AÑO
KNJIGA V. LIBRO

BUENOS AIRES

28 — II — 1935

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Splošna kulturna tedenska slovenska izseljenska družinska revija.

Ustanovitelj in glavni urednik: Josip Kastelic.

Urednik SLUŽBENEGA VESTNIKA Slovenske katoliške misije za Južno Ameriko: Vsakokratni odgovorni izseljenski duhovnik.

Urednica ŽENSKEGA VESTNIKA: Marija Vodepivčeva, Rosario.

Urednica NAŠEGA MLADEGA RODU: Krista Hafnerjeva, učiteljica, Jesenice na Gorenjskem, Jugoslavija.

Naročnina znaša:

- a) Za Republiko Argentino in vse ameriške dežele, vključeno Severoameriške Združene države in Kanado, letno \$ 5.-- (arg. pap. pesov), milreis 20.--, severoameriški \$ 1.50, uruguajskih pap \$ 3.50, čilenskih \$ 35.--.
- b) Za evropske in vse ostale države: letno \$ 6.-- (šest argentinskih pesov v papirju), ali Din 70.--, francoskih frankov 25.--, Lir 20.--, mark 4.50, holandskih gld. 2.50, šilingov 10.--, šterling 0.35, belgijskih frankov 35.--.

Da slehernemu omogočimo naročitev našega lista, sprejemamo na račun naročnine vsak mesec, tudi če nam ga pošljete v znamkah, in bomo pošiljali naročniku list dva meseca za vsak plačani peso.

Naročnino je najboljšje nakazati v argentinskih pesih m/n, bodisi v priporočenem pismu, bodisi potom bančnega čeka "sobre Buenos Aires", ali s poštnim giro, ne pa z bančnimi čeki, ki se glasijo na tuje valute.

Buenos Aires - Banco Germánico, Av. L. N. Alem 150. Kdor ima pri nji vlogo, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Buenos Aires - Banco Holandés, Umé Mitre 234. Kdor ima pri nji vlogo, mu ni treba pošiljati denarja, temveč lahko piše banki, naj nam ona izplača naročnino kar iz njegove hranilne vloge.

Buenos Aires, La Paternal. - J. Živec, Osorio 5087, sprejema naročnino in oglase.

Jugoslavija: Zadržna gospodarska banka v Ljubljani, Miklošičeva cesta, s pripombo: za Duhovno življenje, Buenos Aires.

Brazil: Banco Germánico, Rio de Janeiro, Rua Alfandega 5 - Banco (Nadaljevanje na 3. str. ovitka)

LA VIDA ESPIRITUAL
BUENOS AIRES, ARGENTINA

Avalos 250, U. Telef. 59 (Pat.) 3919.

Franc Gabrovšek, ravnatelj Zadrúžne zveze v Ljubljani:

Razvoj slovenskega zadrúžništva

Gospodarska svoboda, ki jo je oznanjal v preteklem stoletju gospodarski liberalizem, je prinesla vsem stanovom nekaj dobrega, pa tudi marsikaj slabega. Obrtnike je izpodrinila industrija, mali trgovec je postajal bolj in bolj odvisen od veletrgovca, delavec je bil popolnoma odvisen od kapitalistično navdahnjenega bogatega gospodarja, kmet pa je zapadal oderuštvu.

Leta 1848 se je v stari Avstriji izvršila takoimenovana kmet-ska odveza. Kmetom ni bilo treba več dajati desetine in delati tla-ke graščakom. Kmet je postal na svoji zemlji res sam svoj gospod. Pritisnili pa so nanj novi sovražniki, zlasti davki, ki jih poprej ni poznal. Zemljiško odvezo je moral prav za prav v dolgih obrokih sam plačati. Vedno bolj se je uveljavilo denarno gospodarstvo. Vsako stvar je moral kmet plačati v gotovini.

Rastle pa so v vedno bolj modernem življenju tudi vedno bolj moderne potrebščine. Kmetu je zmanjkovalo denarja in je moral plačevati silno visoke obresti, včasih po 20—30%. Hkrati je prišel navadno v tako odvisnost od oderuhov, ki so mu dajali posojila, da jim je moral poleg denarja dajati še razne stvari v naravi. Sko-raj ni kraja na Slovenskem, kjer bi se še danes ne spominjali mo-gočnjakov, ki so posojali kmetu denar za visoke obresti in na nje-gov račun stalno in težko bogateli, med tem ko so kmetje, naši očetje in naši dedi, bolj in bolj siroteli. Ko so v 90 letih, okrog leta 1890, nastopile še razne druge gospodarske nadloge, je začel naš kmet trumoma bežati iz domače grude v Ameriko in drugam. Po-sestvo za posestvom je šlo na boben. Iz sužnjosti pod graščakom je prišel naš slovenski kmet v novo sužnjost pod oderuhom.

V drugih deželah so v tej dobi že krepko delale male kmetske posojilnice po njih začetniku Reiffeisenu imenovane rajfajznovke, ter so uspešno reševale kmeta pred oderuhi. Po tem vzgledu so začele rasti v letih od leta 1890 naprej tudi pri nas male kmetske posojilnice, ki so si postavile za cilj navajati kmeta k varčevanju, zbirati kmetski denar, in potem ta zbrani kmetski denar posojati po nizki obrestni meri spet kmetu samemu. Osnovane so bile na načelu neomejene zaveze. Vsak kmetski grunt, na katerega je bilo vzeto posojilo, je cel garantiral za celo posojilnico. Tako je dobila mala vaška posojilnica velik kredit in je po razmeroma nizki obrestni meri zaradi svojega kredita, to je zaradi popolne varnosti, zlahka dobila dovolj denarja po krajih, kjer je denarja preostajalo in ga spet brez posebnega dobička dajala svojim članom-kmetom po taki obrestni meri, da so jih zmagovali in da so mogli plačati oderuhe ki so jim sloneli za vratom.

Razumljivo je, da so zagnali ti kmečki bogataši in oderuhi silen hrup proti zadrugam, ker so vedeli, da pomenijo konec njihovega paševanja. Odpor je bil toliko hujši, ker je bilo včasih po pol vasi odvisne od enega samega vaškega mogočnika in ker je bila ljudska izobrazba še razmeroma majhna, ti mogočniki pa so bili navadno res najbolj brihtni in prevejani. Liberalno časopisje se je z vso silo vrglo na zadruge in je prerokovalo gotov pogin njim in vsem njihovim članom. Veliko so jih zbegali. Čeprav ne izključno, je vendar v veliki večini vodila slovenske zadruge naša duhovščina. Zaradi zadrug so se slovenski liberalci veliko bolj, kakor bi se sicer vrgli tudi na slovensko duhovščino, ki so jo hoteli čimbolj umazati in med ljudstvom onemogočiti. Nekaj časa je postalo — seveda čisto napačno — slovensko združeno gibanje isto-vefno s katolištvom in so na primer celo katoliške študente pošlah sramotili kar enostavno z "zadrugarji" in "konsumarji". Mnogo odvisnežev, preprostih zbegancev so resnično tudi med kmeti pridobili da so govorili, delali in vpili proti svojim lastnim koristim in za koristi svojih lastnih izkoriščevavcev.

Te razmere pa so samo podžgale slovenske zadrugarske pionirje h tem skrbnejšemu delu za prospah ustanovljenih in novo se snuječih zadrug. Zadržna misel je na Slovenskem končno popolnoma zmogla. Konec koncev so se je morali oprijeti tudi njeni dotedanji najhujši nasprotniki, če niso hoteli izgubiti vsake zveze in veljave s slovenskim ljudstvom.

Da bo njihova moč večja, so se zvezale male podeželske posojilnice v posebno zvezo. Če je bilo v kakem kraju več denarja,

kot so ga porabili, so ga poslali osrednji zvezi in ta ga je posodila v tiste kraje, kjer ga je primanjkovalo. Zveza je tako izravnavala med svojimi članicami-zadragami denarni promet. Potrebovale so pa male podeželske zadruge v veliki meri tudi pomoč osrednje zveze za to, da so mogle svoje zadruge pravilno voditi. Zveza jih je učila, kako naj postopajo v enem in drugem slučaju, dajala jim je nasvete, kako naj postopajo s posojili, učila jih je, kako razumevati zakone, ki zadevajo poslovanje zadrug, po svojih odposlancih je poslovanje zadrug tudi nadzirala. Zveza pa je dalje tudi skrbela za ustanovitev drugih kmetских zadrug, zlasti je imela pred očmi razne prodajne in nabavne, mlekarske in strojne zadruge. Prve naj bi skrbele za skupno nabavo kmetских potrebščin in skupno prodajo kmetских pridelkov. Veliko oderuštva je bilo namreč tudi pri raznih prekupeh, ki so od kmeta njegove pridelke kupili poceni in jih potem prodajali drago naprej. Podobno so imele mlekarske zadruge namen, pospeševati mlekarstvo in poskrbeti, da se mleko in mlečni izdelki našega kmeta čim najbolj prodajo. Strojne zadruge naj bi v izpremenjenih gospodarskih razmerah omogočile kmetu skupno nabavo in uporabo strojev, katerih si posameznik ne more nabaviti.

Prve slovenske zadruge so se zbirale okoli Zveze slovenskih posojilnic v Celju. Vodil je to gibanje Mihael Vošnjak. Bile pa so to večinoma zadruge po malih mestih in trgih. Glavno združeno gibanje se je začelo po letu 1892. V času od 1892 do 1905 je bilo ustanovljenih nič manj nego 481 novih zadrug. Leta 1895 se je osnovala v Ljubljani Zveza kranjskih posojilnic in poleg nje Gospodarska zveza. Razmere so zahtevale, da se radi vedno bolj naraščajočega števila članic zanje tudi na poseben način poskrbi. Potreba je bilo centrale, ki bo vodila v vsem naše združništvo. Tako je bila ustanovljena 19. julija 1900 nova Gospodarska zveza kot središče vsega našega združništva. Čez tri leta je izšel nov zakon o reviziji (pregledovanju) zadrug in je morala zveza izpremeniti svoja pravila. Ob tej priliki si je nadela tudi novo ime ki ga nosi še danes: "Zadružna zveza v Ljubljani".

29. decembra leta 1902 je bil izvoljen za predsednika Zadružne zveze dr. Janez Evangelist Krek. Z njim se je začelo v Zadružni zvezi novo življenje. Do svoje smrti je načeloval tej organizaciji, po njegovi smrti l. 1917 pa je prevzel predsedstvo dr. Anton Korošec. Dr. Krek ni samo predsedoval sejam načelstva Zadružne zveze ampak je predno je postal predsednik in seveda še bolj kot

predsednik Zadružne zveze neumorno hodil od kraja do kraja in ljudi učil, da je rešitev slovenskega gospodarstva samo v zadružništvu. Na velikih shodih, na manjših sestankih, pri različnih sejah, povsod je neprestano razvijal svoje misli o zadružništvu in vcepljal ljudem zavest, da je rešitev našega kmeta v geslu: "Vsi za enega, eden za vse".

Leta 1912. torej pred vojno je bilo včlanjenih v ljubljanski Zadružni zvezi 668 zadrug, med temi 411 malih posojilnic. Dalje 71 kmetijskih in konsumnih, t. j. nabavnih in prodajnih zadrug, 44. mlekarskih, 32 kmetijsko-strojnih, 63 živinorejskih in še nekaj drugih. Pod dr. Krekovim vodstvom je Zadružna zveza raztegnila svoje delo tudi na Dalmacijo, dokler se niso tamkajšnje zadruge osamosvojile in ustanovile lastne zadružne zveze.

Vojna je seveda to delo v veliki meri ustavila. Po vojni je odpadlo veliko število zadrug, ker so prišli naši slovenski kraji na Goriškem, na Tržaškem in v Istri pod Italijo, prav tako del Kranjske, Koroška pa pod nemško Avstrijo. Vendar se je kmalu po vojni začelo znova živahno delo na zadružnem polju. Zadružna zveza se je znova razvila in je štela koncem l. 1933. 673 zadrug, od katerih je bilo 339 posojilnic, 82 nabavnih in konsumnih zadrug, 34 mlekarskih, 38 kmetijsko-strojnih, 57 živinorejskih zadrug, 23 združnih elektraren. Poleg tega je bilo še nekaj drugih zadrug, kot so stavbinske, razne obrtne i. t. d.

Na Slovenskem se je od l. 1892 dalje, kakor smo že omenili zavzelo za zadružništvo zlasti podeželska duhovščina. Domači duhovnik je najbolj živo čutil, kako slovenski kmet trpi in je zato skušal najti pripomočkov, da ga reši iz oderuških krempljev oderuštva. Malo je zadrug iz predvojne dobe, ki ne bi bile ustanovljene na pobudo slovenskih duhovnikov. Danes je že tudi med kmetškim ljudstvom mnogo mož, ki znajo ustanavljati in spretno voditi svoje zadruge. Največ je k temu pripomogla Zadružna šola. Vsako leto je v Ljubljani šest mesečen tečaj, kjer se izvezbajo kmečki sinovi za delo v podeželskih zadrugah.

Na Slovenskem imamo poleg Zadružne zveze še eno zvezo, to je takoimenovana Zveza slovenskih zadrug. Pri njej so včlanjene predvsem zadruge, ki so bile svoj čas pri Celjski zadružni zvezi, nastali iz že imenovane Zveze slovenskih posojilnic v Celju. Vse zadružne zveze cele države Jugoslavije pa so združene v Glavni zadružni zvezi v Beogradu. V tej osrednji zvezi je včlanjenih 22 zvez. Tudi tej Glavni zadružni zvezi v Beogradu predseduje dr. Anton Korošec.

Gospodarska kriza, ki je po vsem svetu tako strašno zadivjala, je tudi slovenskemu združništvu zadala mnogo težkih ran. Kmet-ski pridelki nimajo nikake cene, kmet nima denarja, zato trpi vse kmet-sko združništvo. Zelo trpe zlasti nabavne in prodajne zadru-ge ter mlekarne. Najhuje pa so zadete hranilnice in posojilnice, kjer je nastal silen zastoj v obtoku denarja, ker je nastopila po-leg gospodarske še posebna denarna kriza.

Odkod ta denarna stiska? Glavni vzrok je pač že omenjena splošna gospodarska kriza, ki je povzročila, da kmet ničesar ne more primerno prodati, da delavec nima zaslužka, da se tovarne zapirajo. Poseben vzrok slovenske denarne krize pa je bilo zlasti splošno nezaupanje, ki je nastalo v državi radi notranjih raz-mer. Bili so mnogi, ki so mislili, da država v teh zmedah ne more vzdržati, pa so začeli obupavati nad njenim denarjem. Nezaupanje pa je nálezljivo in tako je prešlo iz nekaterih krogov med ljud-ske množice. Leta 1931 so nastopile tudi velikanske denarne te-žave skoro po celi Evropi. Propadle so mogočne nemške banke, banke v nemški Avstriji, bile so težkoče na Češkem in celo na Francoskem. Septembra 1931 je tudi angleški denar izgubil mno-go na veljavi. To je ljudi še bolj razburilo in že imenovano ne-zaupanje se je tako pomnožilo, da so ljudje naravnost navalili na denarne zavode in hoteli dvigniti ves denar. Denarni zavodi niso mogli tej zahtevi ugoditi, ker tudi oni niso mogli naenkrat izterjati denarja od svojih dolžnikov. Kmet, ki je bil dolžan, ni mogel plačati, ker nimajo njegovi pridelki nikake cene. Obrtni-ki so bili skoro brez dela, in torej tudi niso prišli do denarja, da bi plačali svoje dolgove. Denarja, ki je bil vložen v večja pod-jetja ni bilo mogoče naenkrat potegniti nazaj, ker bi se sicer podjetje moralo ustaviti in bi bilo še več brezposelnih ljudi na cesti. Nastala je velika zmeda in veliko pomanjkanje gotovine. Da bi kmete, ki niso mogli nikamor naprej in niso mogli pla-čevati svojih dolgov zavarovala pred prodajo njihovih posestev, je država l. 1932 proglasila zakon o zaščiti kmetov. Kmet ni bil več dolžan takoj plačati svojega dolga, ampak se je določilo, da te dolgove plačuje počasi v 12 letih. Zakon je bil precej nejasen in večkrat predelan, ni pa nikogar zadovoljil, ne kmeta, ne nje-govih upnikov. Kmetje mislijo, da tudi v 12 letih ne bodo mogli plačati, posojilnice, ki so kmetom posodile denar, pa vidijo, da ne morejo plačati vložnikom, kar si žele. Te razmere so povzro-čile, da se je nezaupanje v denarne zavode še pomnožilo. Država je morala nazadnje s posebnim zakonom zaščititi tudi velike mest-

ne denarne zavode, tako da danes vlagatelji ne morejo iztožiti svoje vloge od tistih denarnih zavodov, ki se poslužijo te zaščite.

Težave naših kmetov so torej danes izredno velike, vendar je opravičeno upanje, da bo prebrodilo naše združništvo tudi preko teh težav. Ko bodo te težave premagane, pa se bo Zadružna zveza in ž njo slovensko združništvo z novim ognjem vrgla na delo za gospodarsko osamosvojitve našega kmeta in za boljšo gospodarsko bodočnost celega slovenskega naroda.

Pepca Furlan,
Buenos Aires:

Z v o n

Zvon!

Že samo soboto
je slavnostno javil
nedeljo in praznik
po naših vasicah,
čez travnike polja
pošiljal glasnike
sladké melodije.

Zvon!

Od ranega jutra
vse tja do večera
do mala ni vtihnil
za praznik nedeljo
in vabil in klical
k molitvi v cerkev
odrasle in mlade.

Zvon!

Iz hiš in vasi
nas je trgal in vodil
smejočih obrazov
v gručah prešernih,
nedeljskih oblekah
med smehom in petjem
od doma do cerkve.

Zvon!

Za pesem grmečo
je znamenje sprožil,
iz orgel in grl
adonela je naših,
napolnila cerkev
in srea je vnela,
najlepša molitev.

Zvon!

Na prižnici župniku
dal je besedo,
da grajal in hvalil,
svariil opominjal
z očetno skrbjo
ravnal je na pravo
vse verne ovčice.

Zvon!

Vso faro objel njegov
glas je srebrni
na uho nam je pravil,
kako da je v cerkvi
in družil, edinil
vso ljudsko družino
za božjo družino.

Zvon!

Ko dan se je nagnil
in mrak objel zemljo,
za duše je molil
očetov in dedov. —
S teboj smo začeli,
S teboj, zvon, končavali,
dan in življenje.

Zvon!

Oj zvon domačije!
Da danes obiščeš
sinove in hčere
po svetu vesoljnem
razšle, raztepane,
jaz mislim: za vedno
bi žalosti vtihnil.

Zvon!

Ne hodi za nami!
O hčeri in sinu
ne pravi očetu,
ne materi dragi,
ne znani pravice,
resnice domačim,
ne stri jim sreča!

Lipetov bič

(Nadaljevanje)

Zdrknii je na tla ob debelem drogu in cula mu je padla iz rok. Nič več se ni mogel zadrževati, glasno je pričel vekati.

Postaven kmet z bičem v roki ga je opazil. "Kaj pa se dereš, fant, kot bi te živega iz kože devali? Pravi hlapec si že, pa se emeriš, kot bi še v zibki ležal!" ga je ogovoril s hripavim glasom.

Lipe si je odtrgal mokre roke z obraza, pogledal kmeta in sunkoma iztisnil: "Oče!"

"Kaj, očeta si izgubil, a? Hahaha, tak fant pa se emeri, ker je očeta izgubil! Zakaj se mu pa nisi za hlače držal? A? Si pa že za lectom in baloni letal! Poznam take tiče, kot si ti. Čigav pa si, a?"

"Šimnov z Vrbe", je v strahu povedal Lipe.

"Šimnov z Vrbe, a? Tistega mešetarja, ki so ga vsi semni polni in ga poznajo vse gostilne širom Gorenjske? Poznam možaka. Podobno mu je. Sam gre pit, fanta pa pusti, da ga zbeگان išče po svetu. Toda ne boj se. Kako ti je pa ime, a?"

"Lipe."

"No, nič se ne boj, Lipe, očeta bova že našla. Šimen z Vrbe se ne izgubi tako lahko. Nekaj gostiln bova obrala, pa ga bova našla. Kar z menoj, Lipe!"

Lipe si je z rokavom obrisal solzne oči. "Ne", je rekel, "ga bom že sam našel." Pobral je culo in izginil v množici.

Sam nase je bil jezen. Kako da se ni sam domislil, kje bi očeta iskal? Počemú se je emeril, da mu je zdaj tak tuj sejmar

očeta s pijancem ozmerjal.

Še ozrl se ni več za kmetom. Napotil se je po klanecu navzgor, da poišče Jahača, kjer sta se bila zjutraj z očetom ustavila.

Sredi klanca mu je zmanjkalo sape, tako se je gnal. Ustavil se je za hip, da se oddahne.

“Pa vseeno”, je pomislil, “kaj pa, če ima tujec prav? Zakaj mu je mati zjutraj tako naročevala, naj ne pije? In naj pazi na očeta?”

Stopil je hitreje, da bi bil preje pri očetu. Pred Jahačem se je ustavil. Glasen vrišč se je slišal iz gostilne. Harmonika je igrala na gramofonu. Vmes so peli hripavi moški glasovi pijano pesem.

Plašno je vstopil v vežo. Natakariica, vsa obložena s kozarci in steklenicami, mu je pritekla nasproti.

“Ali je oče notri?” ji je zastavil pot.

“A, ti si, Šimnov z Otoka?” ga je prepoznalo dekle, ki ga je bila že zjutraj videla. “Seveda je. Kar vstopi.”

Lipe je zbral ves pogum, kar ga je bilo v njem. Pa ga ni bilo malo, vsaj doma v Vrbi se ga je bala vsa otročad. Zdaj pa mu je njegovo junaštvo komaj zadostovalo, da se je boječe splazil za natakariico v gostilno.

Pri vratih je obstal. Zrak v pivnici je bil zatohel, poln dima in prahu. Kakor skozi meglo je gledal in ni razločil ničesar. Oče je bil prvi, ki ga je opazil.

“Lipe”, je rekel in stopil izza mize ponj. “Prav, da si prišel. Pravkar sem mislil, da moram pote.”

Lipe se je ustavil sredi sebe in ni maral dalje.

“Domov pojdiva”, je rekel odločno.

“Domov?” ga je zateglo vprašal oče. “Saj še nič jedel nisi. Mar nisi lačen?”

Tisto že, seveda je bil lačen! In duh po pečenki je tako vabil. Hotel je za očetom k mizi, pa se je mahoma domislil:

“Kaj pa bič”

Oče se je veselo zasmel in potrepil Lipeta po rami. “Nič se ne boj, Lipe”, mu je rekel. “Sam sem že mislil nate. Na, tu ga imaš.”

Na klopi za mizo je pobral lep rdeč bičevnik z številnimi vozli in ga dal Lipetu ki ga je veselo vzel v roko. Kar onemel je sreče. Najraje bi ga bil kar na mestu tu sredi gostilne, preizkusil, kako da žvižga. Zdaj je bila pozabljena mati doma in njeni nauki. Kaj bo pazil na očeta, ko pa sam ve, česa je treba? In pa tisti kmet, ki pravi, da je oče pijanec! Mar je zdaj kaj pijan? Da bi ga le vi-

del kako ga vsi poslušajo in se okoli njega drenjajo!

Vsedel se je poleg očeta, skrbno stisnil bič med kolena in pričel jesti. Kosilo mu je šlo v slast. Lačen je bil in pa pri tuji mizi vsaka reč bolje tekne ko doma.

Hitro je pospravil krožnike, pa hotel ven.

“Kam pa?” ga je ustavil oče.

“Na dvorišče. Bič preizkusit, kako žvižga.”

“To boš že še lahko storil”, ga je zavrnil visok možak, ki je sedel poleg očeta. “Vse leto boš imel dovolj časa za bič, Saj še nič pil nisi. Danes pijemo likof za svoj denar.”

“Ne bom pil”, je odločno odgovoril Lipe. Spomnil se je matere in njenih opominov.

“Kaj, ne boš pil?” mu je zateglo ugovarjal možakar. “He, Šime, kakšnega fanta pa imaš? Tak junak je na zunaj, da bi ga bil še jaz za sina vesel, pa ne pije. Pa ne, da se ti je izneveril, kaj, Groga?”

Lipetu je bil mož nevšečen. Hotel mu je izviti roko, pa trde pesti so ga držale ko klešče. “Domov pojdiva”, je trmasto rekel očetu.

“O kaj še, ne boš se mi izmuznil, fant, meni že ne”, ga je držal sejmar. “Seveda, bič je dobil in najedel se je, negodé, zdaj bi pa domov. Pa ne materi za krilo, kaj? Malo prevelik se mi zdiš za kaj takega.”

Mož je bil pijan. Trdo je posadil Lipeta na klop in se sam sesedel poleg njega. Natočil mu je poln kozarec. “Na, zdaj pa pokaži, če je kaj fanta v tebi.”

Vsi sejmarji naokoli so se smejali. Bodrili so Lipeta naj pije. Naj pokaže temu gobezdaču, kaj premore Šimnov fant z Otoka.

Lipe se je trmasto držal svojega. Odmeknil je kozarec in se našobil. Trdno je prijel culo s piškoti v eno roko, v drugo pa bič in hotel znova ustati. Vsa družba se je divje zagrohota.

“Haha, zdaj bomo videli, kdo bo zmagal, veliki ali mali Šimen z Vrbe”, so se režali. “Liter vma stavim, Groga, da bo fant zmagal”, se je drl zopet prvi sejmar.

“Dva, da ne bo”, je posegel vmes drugi. “Groga mora še likof piti, kupčija še ne drži, kam bi zdaj?”

Groga je bil ravno toliko pijan, da je bil ves mehek in ginjen. Takrat je znal govoriti lepo in sladko, da se mu nihče ni mogel ustavljati.

“Le, kar potrpi, Lipe”, je rekel mehko, “saj pojdeva takoj. Samo tole kupčijo moramo še zaliti. Pokaži, da si fant in ne delaj

mi sramote. Če si hotel z menoj na semenj, moraš tudi z menoj držati. Če ga kozarec spiješ, še ne boš pijan. Ali naj mar ljudje govore, da je moj sin šleva?"

Kakor očitek in prošnja hkrati so zvene le te besede. Lipe se jim ni mogel ustavljati. Kadar je oče tako milo in mehko govoril, se mu Lipe nikoli ni mogel ustavljati. Nekaj silnega je bilo takrat v njem, da bi šel na konec sveta, če bi oče tako hotel.

Pohlevno se je vsedel na klopi. Vzel je polni kozarec v roko in ga nagnil. Grenko se je nakremžil, ko mu je tekla pijačo po ustih. Ni bil vaje n piti.

Odložil je kozarec in pogledal očeta. Zopet je videl oni pogled in prošnjo. Ali bo res šleva in bojazljivec, če ne izpije? Ali bo res delal očetu sramoto?

Znova je prijel za kozarec. Čutil je, da ga vsi gledajo. Vsi ti napol pijani možje, ki so sedeli v zatohli sobi, v dimu in smradu pri politi mizi, vsi so gledali zdaj tega mladega fanta, kaj bo storil... Ali bo rešil svojemu očetu čast? Ali se bo pokazal, da je pravi sin Šimna z Vrbe, ki je bil glavni junak pijanih omizij, ki je vedno radodarno dajal za pijačo in se ji sam nikoli ni odrekal? Tem ljudem je bila čast nekaj posebnega. Morda je imel vsakdo med njimi o tem svoje mnenje, kadar je bil trezen. Toda zdaj so bili pijani in zdaj je bil junak tisti, ki se ni ustavljal polnemu kozarcu.

Zabavala jih je igra z mladim fantom. Marsikateri izmed njih si je morda na tihem mislil, da svojega sina ne bi rad gledal na Lipetovem mestu. Toda sram ga je bilo to glasno povedati.

Lipeta je ta pozornost zbegala. Kar v dušku je izpraznil kozarec.

Preplašen ga je odložil in se ozrl naokoli. Rešil je čast sebi in očetu. Kdaj bo ta črhal zadovoljna in mu bo dala mir.

Divje vpitje je pozdravilo njegovo početje. Ploskali so mu, ga hvalili in pili na njegovo zdravje.

"Stavo sem izgubil", je tulil eden pivcev. "Pepea, liter na mizo. Udam se, Gropa, tvoj Lipe je fant od fare."

"Jabolko ne pade daleč od drevesa", se je režal drugi.

"Kakršen oče, takšen sin", je vpli tretji. Družba je bila razigrana. Po vrsti so napivali Šimnu, ker ima takega imenitnega sina. Šimen jim je odzdravljaj, pil z vsakim posebej in trkal z njim. Nato so zapeli s hripavimi glasovi in Lipe je bil pozabljen.

Sedel je za mizo in sam ni vedel, kako mu je. Nekaj omotičnega mu je prevzelo telo in čute. Le to je vedel, da je storil nekaj

posebnega, nekaj imenitnega in da je oče ponosen nanj. Voljno mu je postalo pri duši in ko mu je nekdo znova nalil, se ni več branil. Počasi je izpraznil tudi drugi kozarec.

Popoldan se mu je zdel dolg. Le v megli je še razločil obraze in glasove, ki so se režali okoli njega. Popevka mu je udarjala kot nejasen šum na ušesa. Za drugim kozarcem je izpraznil še tretjega. Takrat je šlo že na noč. Videl je še nejasno, kako se je neki mož, ki je sedel daleč od njega v kotu, primeknil in mu odtegnil kozarec iz rok.

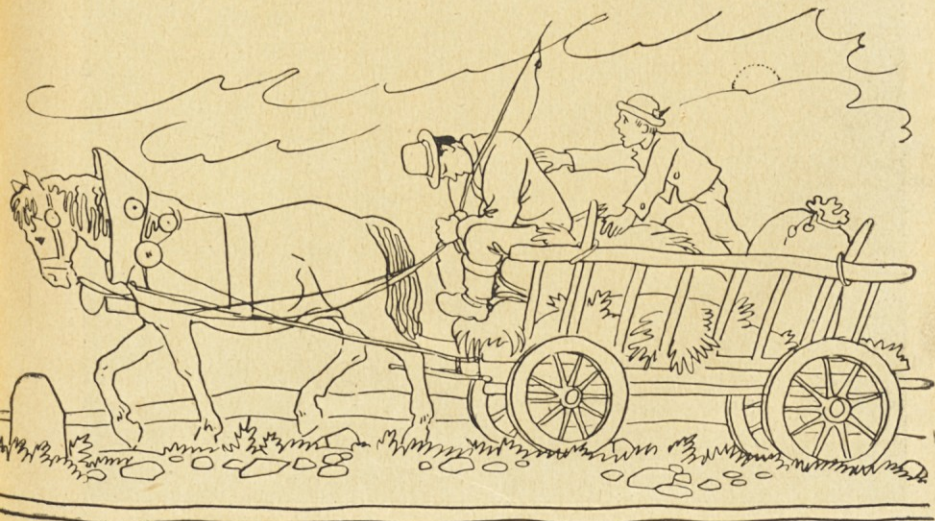
“Dosti imaš”, je rekel.

Lipetu se je vse vrtelo v glavi. Zdelo se mu je, da ves svet pleše okoli njega. Soba je plesala pred njim, natakarica Pepca je plesala, oče je plesal in pivci so plesali. Vse je plesalo. Le kam jih bo pripeljal ta divji ples? Saj se bodo vsi prevrnili nekam, sam ni vedel kam globoko, globoko...

Hotel se je iztrgati iz tega plesa. Zakrnil je z rokami.

V glavi mu je kovalo kakor s kladivom. Mrzel pot mu je stopil na čelo, zdelo se mu je, da bo umrl.

Vstal je in hotel ven. Brez moči se je opotekel in se znova sesedel na klop. Tedaj ga je prišlo dvoje rok in nekdo ga je odpeljal ven iz dima, iz zatohle sobe.

Iskal je okoli sebe, se mukoma dvignil in videl, da se vozi.

Zunaj mu je nekoliko odleglo. Ozrl se je in videl nad seboj kosmat obraz.

“Ljudje so hujši ko živina”, je mrmral mož. “Pa se jim revež ne smili, še živali bi se. Ampak to ti povem, fant, če boš nadaljeval, kakor si začel, potem iz tebe nikoli ne bo prida. Tvoj oče je dober človek, nič ne rečem, ampak slabič. Zapomni si: slabič!”

Pustil je Lipeta na dvorišču, sam pa se vrnil v gostilno.

Lipe je ostal sam. Bolečine so nekoliko pojenjale. Spoznal je, da je pijan. Spomnil se je matere in njenih besed. Grenko mu bilo v duši in samega sebe ga je bilo sram. Kako je držal, kar je tako samozavestno obljubil materi?

Izbruhnil je iz sebe kisl pijačo. Dolgo se je mučil. Potem mu je odleglo. Zavlekel se je na voz, položil poleg sebe culo s piškoti in bič ter kmalu zaspal.

Ko se je zbudil, je čutil, da se nekaj trese pod njim. Iskal je okoli sebe, se mukoma dvignil in videl, da se vozi. Oče je sedel spredaj na sedežu in kimal. Konj je vozil sam, dobro je poznal pot.

(Dalje prihodnjic)

Glavni salon vatikanske knjižnice

Baraga

(Nadaljevanje.)

Gornje jezero je skoro tako veliko ko Jadransko morje in vzvalovi ob viharjih do 12 m visoko. Podnebje tam gori je zelo neugodno; le nekaj mesecev se ne kuri, še v juniju je videti led, v septembru pa že padajo prve snežinke. Čez zimo jezero zamrzne, toda ne čez in čez, ampak le kakih 16 km od brega. Dežela nima posebnih naravnih lepot, tudi je za poljedelstvo prepeščena. V La Pointu je imela kanadska trgovska družba svoj sedež; dajala je Indijancem obleko, orodje in druge potrebščine za kožuho vino ubite zverjadi in za sladkor, ki so ga kuhali iz javorovega soka, ko so na spomlad navrtali javorova drevesa. Tudi v tej vasi je bil že naseljen protestantski pridigar in je imel šolo s 40 učenci.

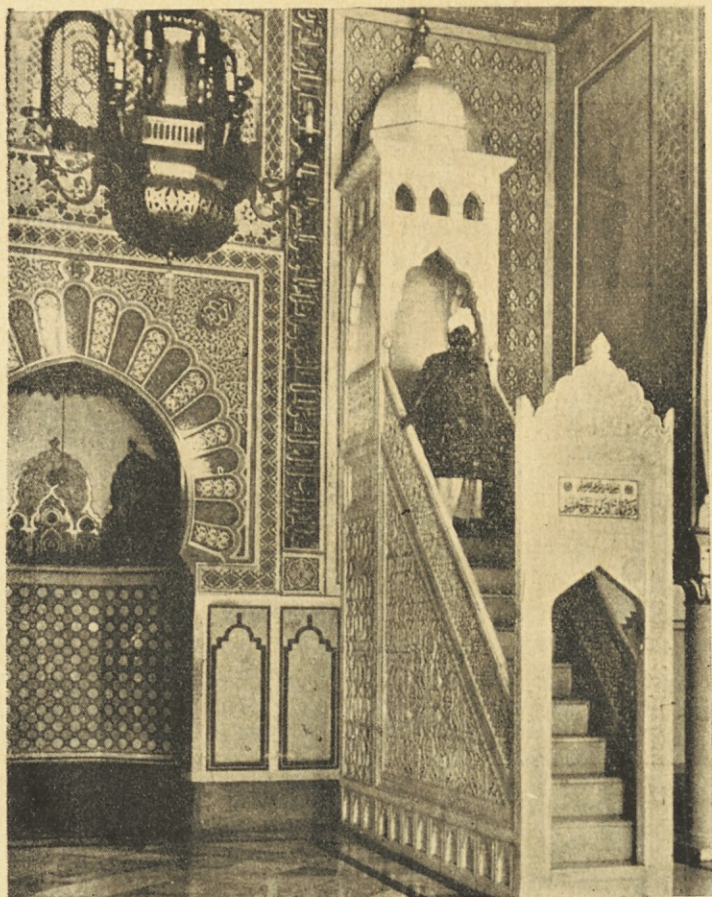
La Poinčani so bili prihoda "črne suknje", kot so katoliškega duhovnika imenovali, izredno veseli. Baraga jih je takoj pridobil za gradnjo cerkvice, ki je bila v 7 dneh postavljena in jo je blagoslovil na čast sv. Jožefu. Tudi njemu so zgradili stanovanje, zraven pa šolo. Vse to ga je veliko stalo in se je moral zadolžiti.

Ko jih je v La Pointu že precej poučil in krstil, se je v čolničku peljal z nekaj Indijanci v Fond du Lac (Fon du Lek) prav v zapadnem kotu jezera. Pobožen trgovec s kožuho vino je bil Indijance že naučil krščanskega nauka in več nabožnih pesmi iz Baragovega molitvenika. Baraga je sedaj pouk dopolnil pa jih takoj krstil.

Tako ubog je bil, da na jesen še zimske obleke ni imel in je prezebal v letni. Prometne razmere so bile pa tako slabe, da so sli nosili pošto cela dva meseca do Detroita.

Zima 1835-36 je bila ostra in dolga. Na zimo so šli Indijanci proti jugu v lovišča z manjšim snegom, dela torej Baraga ni imel veliko in se je lahko posvetil pisanju. Napisal je kar 5 knjig *Za Slovence "Premišljevanja štirih poslednjih reči"*. V nemščini je za člane in prijatelje Leopoldinske družbe sestavil knjigo *"Zgodovina, značaj, šege in navade severoameriških Indijancev"*; delo je

izšlo v francoščini in v Kekovem prevodu tudi v slovenščini. Za Očipvejce je pa spisal molitvenik in jim sestavil tudi "Življenje Gospoda Jezusa Kristusa". To knjigo je prevedel tudi v otavščino.

Notranjščina mohamedanske mošeje v Koptala (Indija). V Indiji živi 70 milijonov mohamedancev.

S temi rokopisi, katerih zaradi uboštvá ni mogel dati tiskati v Ameriki, in da si nabere kaj podpore, se je po zgledu drugih misionarjev dne 29. sept. 1836 odpravil proti Evropi. V Parizu je dva meseca nadzoroval tisk indijanskih knjig, ki mu jih je založilo, lyonseko "Društvo za širjenje vere". Preko Rima, kjer se je za podporo oglasil tudi na Propagandi, se je 6. aprila pripeljal v Ljubljano. Koliko je bil storil za Boga in za duše v 6 letih, odkar je bil zapustil domovino! Rojaki so se tega dobro zavedali in so ga povsod navdušeno sprejeli. Obiskal je znane mu kraje. V Dobrniču se je ob Krstnem kamnu klečeč celo uro zahvaljeval za milost sv. Krsta. V Novem mestu je navdušil petošolca Knobleharja za misijone. V Ljubljani je dal tiskat Premišljevanje štirih poslednjih reči. Pa le nekaj tednov se je mudil v Sloveniji, niti ljubljena sestra Amalija ga ni mogla za dalj časa pridržati pri sebi, sree ga je vleklo nazaj k Indijancem. Ko je nabral precej podpore, se je preko Dunaja, kjer mu je Leopoldinska družba dala še večje prispevke preko Francije in preko morja zopet vrnil v Ameriko.

Z njim je šla tudi njegova mlajša sestra Antonija, ki je bila že več let vdova in se ni imela kam dati; upala je, da bo pri bratu lepo in plodonosno preživela ostali del življenja. Naposled jo je pa ob bratovi preveliki misijonski zaposlenosti in ob njegovi veliki ljubezeni do skromnosti in uboštvá minila dobra volja. Obema je bilo prav, ko sta se ločila. Več let je potem vodila dekliško vzgojevališče v Philadelphiji (Filadelfiji) ter je v njej poučevala skoro vse moderne jezike, tako izobražena je bila; l. 1845 pa se je preselila v Rim, kjer jo je brat na drugem potovanju obiskal. Umrla je pa l. 1871 v ljubljanskem predmestju v velikem uboštvu. Baraga ji je bil pred mašniškim posvečenjem zapisal lepo doto, v svojem misijonstvu se pa ni hotel za gmotno stanje svojcev več brigati, vsega se je daroval za Indijance. Po sestrinem odhodu je bil brez sluge in brez postrežnice. Opoldne mu je za-došča! kruh, zajtrkoval in večerjal je pri dobri gospej, dobre duše so mu zastoj prale in šivale. Starejši sestri Amaliji je pa pisal: "Povem Ti, da še nikoli nisem bolj mirno zadovoljno in poceni živel, kot in si ne želim nobene spremembe". S 150 dolarji je na leto shajal. "O kolika sreča je za človeka, če je prost vsega pozemskega in nima nikakih posvetnih skrbi! Kako lahko ostane potem vedno z Bogom združen!" veselo vzklika.

Podpore, ki jih je bil v Evropi nabral in, ki niso bile majhne, je kmalu porabil. L. 1838 je v La Pointu zidal novo lepšo

cerkev; na glavni oltar je postavil sliko Langusa iz Ljubljane: Sv. Jožef v svoji tesarski delavnici, Marija prede, dete Jezus ji ma pa pomaga. Lenobi vđane Indijance je z zgledom sv. Družine hotel dramiti k delavnosti.

Po vrnitvi iz Evrope ga je škof Resé imenoval za glavnega vikarja za vso deželó Wisconsin.

V La Pointu je bilo kmalu skoro vse pokristjanjeno. Baragovo življenje je bilo bolj podobno življenju ameríkanskega župnika kot pa misijonarja. Rađ bi bil šel na druge kraje oznanjat Kristusa in je iz Evrope vabil duhovnike. Ves nesrečen je bil, ko ni našel obzirá in ni mogel pomagati Indijancem, katere je tako ljubil, da je bila Antonija s poti pisala o njem: "Čisto drugo bitje je, kadar je med svojim ljudstvom, vsi ga poznajo in ljubijo še preden ga vidijo. Vso pot ga nisem videla tako srečnega kot nekega večera v Mackinacu (Makinaku), ko je sedel med Indijanci in prepeval iz novo natisnjenih knjig... Friderik je večkrat pozno v noč pel z njimi, da je bil ves hripav."

L. 1840 je Slovincem spisal "**Zlata jabolka**". Ljudstvo jih je tako rado prebiraló, da so izšla v štirih močnih natisih. Baraga razlaga v tej knjigi ob izrekih svetnikov najvažnejše kreposti.

Ja Pointska cerkvica je postala popolnoma premajlna in je bilo treba postaviti novo. Zelo ga je trl dolg zanjo in je dolgo zamanj pisaril v Evropo po podporo.

(Dalje prihodnjič)

Argentinski Filmi

XV. FILM

Argentina v številkah

(Nadaljevanje)

Tucuman je najbolj gosto naseljena argentinska pokrajina (prostorno ena najmanjših) saj pride skoro 18 prebivalcev na kvadratni kilometer! Tamkajšno prebivalstvo se ima zemljepisni legi zahvaliti za ta razvoj. Govoreč o Tucumanu Argentinec kaj rad s ponosom poudarja "el jardín de la República — naš vrt". Od tamkaj prihajajo v Buenos Aires vse zgodnje zelenjave, vključno sočne melone; ko so v Buenos Airesu paradižniki še zeleni so tam že zreli. Pa tudi sladkorna industrija daje Tucumanu mnogo veljave. Če bi svet ne bil s takimi plankami zabit kot je, bi se izvažalo lahko mnogo slakorja. Produkcija slakorja iz sladkornega trsa je namreč vedno cenejša kot iz sladkorne repe. Zato tudi nizka cena slakorja v Argentini, kajti 40 ctvs. za kg ni noben denar ako pomislimo, da ga plačujejo v Italiji po 5 lir in v Jugoslaviji po Din 15.—.

Los Andes in Ognjena zemlja sta pa najbolj redko naseljeni. V Los Andes kjer je vse sam krš, sama skala, govedi takorekoč ne poznajo. Kje naj bi se paslo? Vendar pomanjkanja najbrže ne trpijo. Saj pride na vsako osebo po 20 ovác ter po 8 koz! Konj v Los Andes tudi nimajo, saj bi ne mogli plezati po ondotnih skalah, zato imajo pa mul v izobilju. Perutnine imajo pa tako malo, (v celi pokrajini samo 724 glav; baje dobijo kokoši v tej visočini naiduho), da si jih za vsake kvatre najbrže privošči edinole gubernador in njegovi satrapi. Gotovo morajo biti tam jajca draga, tako da bi ne kazalo delati štrukljov, gibanic, potvic, maslenie in krofov! To si naj za ušesa zapišejo tisti Slovenci, ki bodo šli tja h gradnji nove železnice v Huaitiquina na čilenski meji, ki so jo začeli graditi že za vlade pokojnega Irigoyena, jo potem ustavili, pa jo bodo v prihodnjih mesecih zopet nadaljevali, in kjer so si ne-

kateri hrvatski kaptasi (delovodje) napravili prav dosti delnarja.

Vidimo nadalje da so vroče severne pokrajine mnogo bolj gosto naseljene kot južne, kjer o kakšni razsežni civilizaciji sploh še ni govora. To se razlaga na ta način da so španski "conquistadores — osvojevalci", ki so prišli v deželo kot južnjaki iz toplega španskega podnebja, usmerili svoje delovanje bolj na gorki sever novo odkritih dežela.

V pokrajini Misiones žive najboljši fižolarji.

Maslinovega olja statistika ne navaja, dasi sem pred leti videl v prov. La Rioja prav obsežne oljčne nasade. Smo in bomo še za mnogo let odvisni od Španije in Italije kajti oljka najbolj počasi raste in rabi desetletja da se razvije. Argentina kupi na leto od Italije in Španije za 180 milijonov pesov maslinovega olja. brez katerega Španci in Italijani, s svojimi potomci vred glavni prebivalci republike Argentine, kakor znano ne morejo živeti.

Posebno mi je padlo v oči, da v Argentini vsevprek primanjkuje perutnine. Včasih pride v kaki pokrajini samo po ena petna žival na osebo. Slovenci na plan! Perutninarstvo ima v Argentini še ogromno bodočnost ter se predvsem lahko ustanovi z majhnim kapitalom.

V Rio Negro je toliko detelje, da bi vsi argentinski prebivalci lahko spali na njej, če bi hoteli

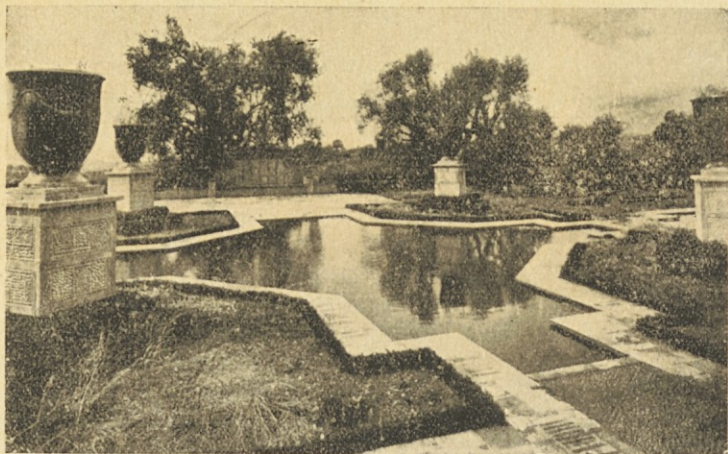
Mendoškemu in sanjuanskemu vinu postaja mogočen konkurent vino v Rio Negro. Pomisliti je treba, da rionegreško vino po okusu nadkriljuje mendoško, oddaljenost je pa več ali manj ista.

Bogastvo ovac v Santa Cruz je res izredno. Skoro 7 milijonov ovac! Nekaj tega bogastva — menda kakih 200.000 glav — spada Jalmatinskemu bogatašu Kusanovič-u, ki ima tam svoje estancijo. Zastavico pa nosi tužno znana Ognjena zemlja, kjer pride na vsakega, torej tudi na slehernega novorojenega otroka kar po 312 ovac! Iz zgornje statistike razberemo lahko nadalje, da v Argentini primanjkuje jablan in njenega žlahtnega sadu, jabolk. V Sloveniji so domala vse državne ceste obsenčene od jablan, kedaj bomo v Argentini tako daleč? Iz Kalifornije prihajajo celi ladijski tvorci jabolk v Argentino. Kaliforn. jabolko je pobeljen grob prelesten izgled, znotraj pa trhlo in nesočno. Kako bi se Slovenci starokrajci postavili v Argentini s svojimi jabolki, če bi ne dre mali v zapečku ter čakali kralja Matjaža, da jih predrami. Argentinci pa bi dobro storili ako bi prepleskali tiste table "No hay

vacantes", ki se ob njih obregnešob vsak korak, nadomestivši jih s "Plantad manzanaz".

Kot rdeča nit se vije skozi vso argentinsko statistiko zvesto spremstvo, ki ga človeku nudita osel in mula. Žal, da niso šteli psov, morda bi bili v nekaterih pokrajinah našteli več oslov in mul. V goratih pokrajinah Argentine kot La Rioja, Catamarca, Salta, Jujuy itd. sta osel in mula verna služabnika revnemu prebivalstvu. Na njihovih hrbitiščih se prevažata vse blago od postaj v hribovite kraje, kjer ni nobenih pravih potov. Na železniških postajah imenovanih provine sem videl včasih cele karavane, po 100—200 mul, kako so jim nakiadali enakomerne tovore, na vsako stran hrbitišča po 50 kg. Kakor si svoj čas na Dunaju nismo mogli predstavljati "gigerla" (mladega in v svoji renosti smešnega grizalina), brez sprehajalne palice, tako si gorjanca v La Rioja, Catamarca itd. ne moremo predstavljati brez mule.

(Dalje prihodnjič)

Pogled na vatikansko mesto iz zrakoplova

DRAGI MOJ SLOVENSKI DOM:

*dokler jaz živela bom,
jezik vedno bom gojila
ki ga mati me učila
bom naukov se držala
ki slovenska hiša mi jih dala.*

ŽENSKI VESTNIK

Priprava Jedi

Človeško telo je stroj, čeprav izredno popoln in umeten. Stroj posebne vrste.

Vsak stroj pa potrebuje za svoje delo hrané. Navadno pravimo kuriva. Nekatere stroje hrani elektrika, nekatere premog, nekatere bencin, in tako dalje. Nemogoč je stroj, ki bi delal sam od sebe brez hrane in sile, ki bi ga gonila. To bi bil takoimenovani perpetuum mobile, o katerem ste gotovo že slišali, in o katerem pravi znanost, da ga ni bilo in ga ne bo, ker je nemogoč.

Tudi človeški stroj ne more delati brez hrane. Podobno kakor živalski ne. Še naši slavni Ribenčani pripovedujejo samo za šalo, da so odvadili jedi nekega konja. Pa jim je poginil komaj se je navadil stradanja.

V tej razpravi, ki smo jo naslovili "Priprava jedi", bomo govorili o človeški hrani in o njeni različni pripravi. Skušali bomo razložiti našim cenjenim čitateljicam pa tudi drugim, ki bi jih stvar zanimala — in po našem je malokaj tako važnega in zanimivega, kakor razprava o hrani s katero imamo vsak po večkrat vsak dan opravka in od katere je odvisno naše zdravje in samo naše življenje — zakaj da je treba pred uživanjem hrano "pripravljati" in kaj, da se pravzaprav godi, ko hrano priprav-

ljamo za jed. Za majhen uvod bomo pokazali, kaj da se s hrano sploh godi, ko hrano pripravljamo za jed. Zakaj da jo uživamo in kako da se našemu telesu asimilira, kakor se pravi z učeno besedo kako da jo naše telo srka vase in si jo osvaja, kakor bi rekli bolj po domače. Na podlagi te razprave se nam zdi da bomo globlje spoznali in lažje razumeli **kako** da je treba hrano za uživanje čimbolj pravilno pripravljati, kar bo koristilo našim gospodinjam, za svoje izseljenske družine, in bo potemtakem v korist vsem slovenskim izseljencem katerih matere in gospodinje bodo čitale naš list, koristno bo pa tudi našim kuharicam, ki bodo toliko bolj pridobivale na ugledu in sečasoma tudi na plači, kolikor bolj bodo izobražene in praktično usposobljene.

Dekler je človeško telo, to je človeški strojček še mlado, je posebno nežno in natančno za hrano, nikakor ni vsaka hrana zanj. Le počasi ga je treba privaditi od materinega mleka, ki ga je narava prav skrbno pripravila nalašč za nežne otroške želodčke, na trdnejše jedi, ki mu jih skrbna mamica dostikrat že sama prežveči in preizkusi predno mu jih da v usta. Tako pripravljena jed se zdi odraslim sicer brž odvrtna in gnusna. Vendar ne vedno. Saj na primer južnoameriške Indijanke na isti način pripravljajo žganje čiča (čiča), ki se ga tudi belci ne branijo, stare Indijanke, ki imajo še kaj zob grizejo in žvečijo koruzno zrnje, ki je izplujejo v posebne posode, kjer ta reč zavre in da, baje zelo pitno žganje.

Čprav ni nič bolj vsakdanjega, kakor jed in hrana, smo najbrž še malokrat pomislili, kaj da se pravzaprav godi, ko kratko pravimo, da jemo ali se hranimo. In vendar to ni samo zanimivo, ampak zlasti za naše kuharice in gospodinje tudi važno, saj nam ravno one pripravljajo hrano, ki jo bo sprejeli v svoje telo.

Pripravljeno hrane vzamemo v usta, kjer jo, če treba zgrižemo in prežvečimo in s slino pomešamo, na kar jo "požremo", to je stisnemo v želodec. V želodcu ostane potem hrana naj delj časa, eno uro ali dve. Hrano, ki so jo že usta zgrizla in prežvečila in premešala s slino, želodec znova predela in prepoji še s svojimi novimi slinami in kisljinami na kar je potisne v črevesje. Tudi črevesje primeša tako pripravljeno hrani nekaj svojih posebnih sokov. V glavnem pa prihaja v črevesje kri, ki srka iz takó pripravljane hrane snovi, ki jih potrebuje posamezni deli našega telesa. Kri, ki jo poganja srce v vsak najmanjši živi delček našega telesa, raztaplja prebavljeno hrano v tako majhne delčke kakor na primer kava raztaplja sladkor ali voda sol. Iz krvi, ki priha-

ja v vse žive dele našega telesa, pobirajo potem stanice, najmanjši deli telesa, raztopljene snovi, ki jih potrebujejo za svoje delo in rast.

Snovi, ki jih je želodec sicer sprejel vase, pa jih njegove kisline iz kakoršnegabodi vzroka ne more prebaviti — pravimo da so nevžitne, neprebavne — vrže želodec nazaj, ali pa jih iztisne v črevesje, odkoder gredo kot nerabne po drugi poti iz telesa ven. Ravno tako iztisne črevesje, iz sebe snovi, ki so sicer užitne in porabne, pa jih je preveč, da bi jim mogla kri v razmeroma kratkem času raztopiti in raznesti po telesu, čeprav je kri požrešna in raztaplja več, kakor telo trenutno potrebuje. Tako odvečno hrano ostavlja kri kot rezervo za slabe čase v obliki masti in toščice na raznih delih telesa. Želodec, črevesje in kri včasih tudi zbolijo. Bolan želodec ali črevesje hrane ne morejo prav pripraviti in prebaviti, da bi jo kri sprejela vase, bolna kri pa tudi dobro pripravljene hrane ne more sprejeti. Tako bolan človek vživlja lahko tudi najboljšo hrano, pa mu ne bo koristila, ker je kri ne more sprejeti in raznesti po telesu.

Po vsem tem bomo lažje razumeli, kaj da se pravi: pripraviti jed za uživanje, se pravi tako je prirediti, da jo bosta želodec in čreva lažje prebavila, in da jo bo zato kri čimprej in bolj gotovo mogla sprejeti vase in raznesti po telesu.

Naše kuharice in gospodinje se zelo motijo, če mislijo, da nam samo one pripravljajo hrano za lažjo prebavo in osvojitvev.

Ni prazna stara beseda o materi zemlji, ki nas živi vse skupaj. Vse, česar ljudje poleg zraka potrebujemo za svoje življenje, prihaja iz zemlje. Vse iz česar sestoji naše telo — izvzemši seveda duše, ki daje sicer telesu življenje, čeprav ni del telesa — je prišlo v naše telo iz mrtve zemlje, je bilo in spet bo kdaj mrtva snov; oči, zobje, roke, mišice živci, maščoba itd. Vendar je danes znanstveno ugotovljeno, da ne more človeško telo ničesar sprejeti vase naravnost iz zemlje, marveč more sprejeti samo tiste snovi, ki so jih rastline ali živali za prebavo človeškega želodca in črev že pripravile, samo snovi, ki so bile neposredno pred vstopom v človeško telo že sestaven del kakšne rastline ali živali. Med drugimi ima veliko zaslugo za te ugotovitve pred kratkim umrli luksemburški župnik Neuns. Ugotovitev, ki je zelo važna na primer za lekarnarje, ki so do pred kratkim pripravljali večino zdravil iz mrtvih snovi, celo rudnih, in ki zato po tem novem nauku bolniku niso mogla koristiti, ker jih njegovo telo ni moglo sprejeti vase. Važne pa so te ugotovitve tudi za splošne nauk o

prehrani in torej tudi za naše kuharice in gospodinje, katerih naloga je lajšati delo želodec in črevesom in pripravljati take jedi, ki jih želodec in čreva moreta prebaviti in jih v glavnem tako pripraviti, da jih bosta želodec in čreva čim boljše prebavila in s pomočjo krvnega obtoka v človeškem telesu čim bolj izkoristila.

Razmeroma malo je živil, ki jih moremo uživati sirove, to je živil, ki jih bilo treba gospodinji samo malo ali nič pripraviti, kakor na primer mleko, sadje, razna zelenjava. Ravno ta živila prehranjevalni znanstveniki zadnji čas vedno bolj priporočajo, tako zlasti zdravo, sveže kuhano sadje, neprekuhanu mleko zanesljivo zdravih živali, surova jajca, čim manj pripravljeno zelenjavo, na primer samo z oljem, limonovim sokom in takoimenovanom rastlinsko, ne rudninsko in ne morsko soljo. Tudi med Slovenci je dobiti zadnji čas ljudi, ki bodisi telesno bodisi duševno težko boleajo, pa leto in dan ne uživajo ničesar drugega, kakor raznovrstno pravilno mešano surovo sadje.

REŠITEV UGANKE

Pravilna rešitev naše božične zlogovnice, ki je bila izredno lahka, se glasi: **Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.**

Imed številnih rešilcev so bili tile izžrebani za razpisane nagrade: Stana Gombač, Frane Krumpestar, Ivan Hajnšek, Frančiška Stenovec, Marija Ličen.

Vsem ostalim našim cenjenim naročnikom, ki še ne poznajo zanimivega in koristnega športa reševanja ugank priporočamo, da si od blizu ogledajo uganko in njeno rešitev, da bodo lahko prihodnjič tudi oni sami med rešilci in če mogoče tudi med izžrebanci.

VI LAHKO ŽIVITE BREZ SKRBI
ČE SE OBRAČATE ZA VSE VAŠE BANČNE OPERACIJE NA

Banco Holandés

SLOVENSKI ODDELEK

Centrala: Bmé. MITRE 234, Požružnica: CORRIENTES 1900

Z A K A J ?

ZATO KER, potom BANCO HOLANDES lahko nakažete Vaši družini denar VARNO, HITRO in z NAJMANJŠIMI STROŠKI.

ZATO KER, BANCO HOLANDES plača za Vaše hranilne vloge NAJBOLJŠE OBRESTI.

ZATO KER, pri BANCO HOLANDES lahko kupite prevozne karte za najboljše in najhitrejšje parnike, po najnižjih cenah.

VAŠ DRUGI DOM: BANCO HOLANDES

Pridite osebno ali pa nam pišite — da se boste prepričali.
Uradjemo od 8.30 do 19. ure. Ob sobotah do 12.30.

Da bodo Vaši otroci boljši, bolj razumni in bolj pridni, jim kupite **VIGLOVE OTROŠKE POVESTICE** o katerih je naš list že obširneje pisal. Doslej je izšlo 63 zvezkov, okusno vezanih in ilustriranih. Po deset centavov.

Dr. JUAN ANGEL
MARTINOLICH
odvetnik

MONTEVIDEO 481
U. T. 35 - 5223

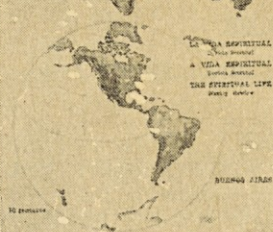
Edino glasilo slovenskih izseljencev v zapadni Evropi, Franciji, Belgiji, Holandiji, Nemčiji in Luksemburgu, je mesečnik

RAFAEL

Kdor bi rad vedel, kako da se godi njegovim prijateljem in znancem, ki so se izselili v te dežele, ali sploh slovenskim izseljencem, naj si list naroči pri Upravi RAFAELA, Kruinstrat 28, Heerlen, Holandia. Stane za vse leto samo en peso in pol. Ravno tam se nahaja tudi uredništvo, kateremu pošiljajte kratka pa zanimiva poročila, kako da se Vam godi, kjerkoli že živite.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Gratuito
sólo en
detrás
de pagar

V a ž n o

Vsakomur, kdor je plačal naročnino za naš list Duhovno življenje bo izstavil naš uradnik gospod Mirko Peljhan pobotnico, opremljeno s tiskano sliko platnic našega lista kakor jo kaže gornja slika. Na pobotnici bo točno napisano plačnikovo ime in naslov, vplačana svota in datum do katerega je s plačanim zneskom naročnina poravnana. Vsaka pobotnica je opremljena tudi s tiskano tekočo številko v gornjem desnem oglu. Ker sprejemajo naročnino mnogi pooblaščenici, vljudno prosimo, DA NAM VSAKDO, KI JE KOMURKOLI PLAČAL NAROČNINO ZA

NAŠ LIST V LASTNO KORIST NEMUDOMA JAVI: svoje točno ime in naslov, kdaj, komu in koliko naročnine da je plačal, kakor tudi, če mu je bila izdana predpisana pobotnica.

Kadarkoli Vam kakšna zadeva, ki je v zvezi z našim listom ni jasna, pišite nam, da jo uredimo in pojasnimo.

Ugotovili smo, da je pošta v dveh ali treh slučajih zahtevala neko doplačilo za poštnino našega lista. Odklonite vsako morebitno ponovno podobno zahtevo, slučaj sam pa nam čimprej javite, ker frankiramo vse naše pošiljke točno po predpisih.

Na razpolago imamo še nekaj popolnih polletnikov avgust—december 1934, skupno 13 števil in 518 strani, ki jih oddajamo po \$ 2.50 za Argentino in vso Ameriko, in po \$ 3.— za vse ostale države. Ne zamudite ugodne prilike, ker je naša zaloga majhna. Pošljite celotni polletnik svojcem v domovino, katerim boste težko napravili toliko veselja za tako majhen izdatek.

Nekaj števil našega lista smo poslali na ogled nekaterim spoštovanim gospod in gospodom o katerih upamo, da bi hoteli postati naši naročniki in sodelavci, in ki jih vljudno prosimo, naj list sami pregledajo, ga pokažejo svojim prijateljem in znancem in nam čimprej nakažejo naročnino, če jim je naš list všeč in če mislijo, da je vreden njihove podpore. V nasprotnem slučaju vljudno prosimo, naj nam list vrnejo, kar ni združeno z nobenimi stroški: na isto kuverto v kateri so list prejeli naj napišejo Rhusé — ne sprejemem ter dajo pismo nošu in stvar je urejena. Izvzemši že večkrat našete bolnike, brezposelne, izseljenske šole in seveda naše sotrudnike, ne moremo lista nikomur pošiljati brezplačno.

Uprava DUHOVNEGA ŽIVLJENJA,

Avalos 250

Buenos Aires, República Argentina

Boletín de la Misión Católica Eslovena
Službeni vestnik Slovenske katoliške misije

CERKVENI KOLEDAR

3. marec — tretja predpostna nedelja, imenova petdesetnica — najprimernejša sveta maša za Slovence na Paternalu ob osmih zjutraj.

4. marec — spomin svečega poljskega kraljeviča Kazimira, čudovito radodarnega, spokornega in čistega.

5. marec — torek, pustni torek — spomin svetega puščavnika in opata Gerasima.

6. marec — sredo — pepelnica, začetek štridesetdnevnega posta, zapovedano je pritrganje v jedi. Natančna postna zapoved, ki je v Argentini veliko lažja, kakor v naši domovini je podrobno razložena v št. 39 našega lista z dne 17 febr. 1934.

7. marec — četrtek — spomin svetega Tomaža Akvinskega, največjega krščanskega učenjaka, zavetnika vseh krščanskih šol.

8. marec — petek — spomin svetega Janeza od Boga, ustanovitelja reda usmiljenih bratov in zavetnika vseh krščanskih bolnišnic in ustanov v korist bolnikom.

9. marec — sobota — spomin svete vdove Frančiške Rimske, sloveče vsled svetosti in mnogih čudežev.

10. marec — prva postna nedelja — bo desetih dopoldne sveta maša za Slovence z domačim petjem in pridigo. Popoldne ob štirih slovenske liturgije. Oboje kakor po navadi na Paternalu, Avalos 250.

NEDELJSKO BERILO

I Kor. 13.1-13.

Bratje!

Ko bi človeške in angelske jezike govoril (1) ljubezni pa bi

(1) Ko bi, imel najbolj dovršen govorniški dar.

ne imel, sem brneč bron ali zveneče cimbale (2).

In ko bi imel preroštvo in bi vedel vse skrivnosti ter imel vso vednost, in ko bi imel vso vero tako da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nisem nič (3).

In ko bi razdal v živež vse svoje imetje (4) in ko bi dal svoje telo, da bi zgorel (5), ljubezen pa bi ne imel, mi nič ne koristi.

Ljubezen je potrpljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevoščljiva, se ne ponaša se ne napihuje;

ni prešerna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega;

se ne veseli krivice, veseli se pa resnice, vse opraviči, vse veruje (6), vse upa, vse prenaša.

Ljubezen nikoli ne mine:

če so preroštva (7), bodo ponehala;

če jeziki bodo umolknil;

če vednost, bo prešla.

Zakaj nepopolno spoznavamo in nepopolno prerokujemo. Ko pa pride popolno (8), bo minilo, kar je nepopolnega.

Ko sem bil otrok, sem govoril kakor otrok; sem pa postal mož, sem opustil, kar je bilo otroškega (9).

Zdaj namreč gledamo v zrcalu (10), nejasno, takrat pa iz obličja v obličje.

Zdaj spoznavam deloma takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan (11).

---

(2) Če ima kdo najbolj dovršene naravne in nadnaravne darove, pa nima ljubezni, je kakor glasbeno orodje, ki je brez življenja, in nima zato nobene koristi in nobene zasluge od lepo donečega glasu.

(3) Celo vera sama, brez del, brez življenja po veri, brez ljubezni, ni nič, nič ne pomeni, nič ne koristi.

(4) Na primer za časa kake hude stiske, lakote; ampak ne iz ljubezni, marveč iz kakega drugega vzroka, na primer iz častihlepnosti.

(5) Če bi se do konca žrtvoval za svojega bližnjega, ampak ne iz ljubezni.

(6) Ni nezaupljiva.

(7) Če ima kdo dar prerokovanja.

(8) Zveličanje v nebesih.

(9) Kar je v človeškem življenju otroška doba v primeri z moško dobo, to je naše stanje na svetu v primeri s stanjem popolnosti, ki bo v nebesih.

(10) Zrcalo v katerem gledamo Boga, je stvarstvo. Božje bistvo nam je nedoumno in neizrekljivo.

(11) Moje spoznanje bo podobno božjemu spoznanju, s katerim Bog od vekomaj pozna svoje stvari.

Prizadevajte si, da boste imeli ljubezen!
med temi pa je ljubezen.

Zdaj pa ostane vera, upanje, ljubezen, to je troje; največja pa je ljubezen.

Nedejska misel, ki jo večkrat med tednom prevdarjaj: Ljubi Boga z vsem svojim srcem, in svojega bližnjega kakor samega sebe.

APOSTOLSKA DELA

Naslednjo soboto se je zbralo skoro vse mesto, da bi slišali besedo Gospodovo. Ko so pa Judje videli množice, jih je navdala zavist in so s sramotanjem ugovarjali temu, kar je govoril Pavel. Tedaj sta Pavel in Barnaba pogumno povedala: "Vam je bilo treba najprej oznaniti besedo božjo; ker jo pa zametujete in se imate za nevredne večnega življenja, glejte, se obrneva k poganom. Zakaj tako nam je zapovedal Gospod:

"Postavil sem te za luč poganom,
da bi bil v zveličanje do konca zemlje." (125)

Ko so pogani to slišali, so se veselili in poveličevali besedo Gospodovo; in sprejeli so vero vsi, kateri so bili določeni za večno življenje. (126) In beseda Gospodova se je širila po vsej deželi.

Judje pa so nadražili pobožne, ugledne ženske in mestne poglavarje ter povzročili preganjanje zoper Pavla in Barnaba; in izgnali so ju iz svojih krajev. Onadva pa sta stresla z nog prah proti njim in šla v Ikonij. In učenci so se navdajali z veseljem (127) in Svetim Duhom.

V Ikoniju sta šla skupaj v judovsko shodnico in sta govorila tako, da je sprejela vero velika množica Judov in Grkov. (128) Ti-

(125) Iz 49, 6. — Prerokove besede so naslovljene na božjega služabnika Mesija. Pavel pa vidi v nji htudi opomin apostolom, naj gredo oznanjvat evangelij poganom.

(126) Za večno življenje so bili določeni vsi tisti, ki so voljno sledili klicu božje milosti.

(127) V preganjanju se je spolnila Kristusova napoved o bodoči usodi misijonarjev. Za antiohijske vernike je bilo preganjanje Pavla in Barnaba dokaz resničnosti njunega nauka in zato povod za veselje ter zaupanje v končno zmago.

sti Judje pa, kateri so ostali neverni, so zoper brate naščuvali in nadražili pogane. Venčar sta so tam precej časa pomudila, in govorila sta z zaupanjem v Gospoda, ki je spričeval besedo svoje milosti z znamenji in čudeži, ki jih je delal po njih.

Razdvojila pa se je množica v mestu: eni so bili z Judi, drugi z apostoloma. Ko pa so se pogani in Judje s svojimi poglavarji vred vzdignili, da bi ju sramotili in kamnali, in sta to zvedela, sta pobegnila v likaonski mesti Listro in Derbo ter v okolico in sta ondi blagovest oznanjala.

V Listri je bil neki mož, ki je bil brez moči v nogah, hrom od rojstva in ni nikdar hodil. Poslušal je Pavlov govor. Ko ga je ta pogledal in je videl, da ima vero v ozdravljenje, je rekel z močnim glasom: "Postavi se pokonci na noge!" In poskočil je ter hodil. Ko so množice videle, kaj je Pavel storil, so povzdignile glas in po likaonsko govorile: "Bogova v človeški podobi sta prišla k nam!" (129) Barnaba so imenovali Jupitra, Pavla pa Merkurja, ker je ta govoril prvo besedo. In duhovnik Jupitrovega svetišča, ki je bilo pred mestom, (130) je dal pred vrata pripeljati volov in prinesiti vencev in hotel z množicami vred darovati. Ko sta apostola Barnaba in Pavel to slišala, sta raztrgala svoja oblačila, skočila med množico in vpila: "Možje, kaj to počenjate? Tudi midva sva umrljiva človeka, vam enaka. Oznanjujema vam blagovest, da bi se od teh praznih reči spreobrnili k živemu Bogu, ki je ustvaril nebo in zemlji in morje in vse, kar je v njih.

---

(127) Naziv Grki na tem mestu ne pomeni samo Grkov v ožjem smislu, temveč vse, kateri niso bili judovske narodnosti, torej pogane sploh; govorili so večinoma grški jezik, ki je bil takrat najbolj razširjen.

(129) V Likaoniji je bila razširjena pravljica, da sta se bogova Jupiter (Zeus) in Merkur (Hermes) oglasila pri dobrem zakonskem paru Filemonu in Baucidi in bila tam lepo postrežena (Ovid, Metamorfoze). Prebivalstvo je ob Pavlovem in Barnabovem prihodu menilo, da sta se Jupiter in Merkur vnovič oglasila.

(130) Dobesedno po izvorniku: In duhovnik Jupitra, ki je bil pred mestom.

Germánico, Sao Paulo, Rua Alvarez Penteado 19 — Banco Germánico, Santos, Rua 15 de Noviembre 164 — Banco Holandés, Sao Paulo, Rua da quintanda 9.

Paraguay: Banco Germánico, Asunción, Calle Pres. Franco esq. Chile.

Chile: Banco Germánico de la A. S., Santiago, Calle Huerfanos 833 — Banco Germánico, Valparaiso, Calle Pratt 238.

Francosko, Belgija in Luksemburg: Banque Baruch et Cie., Paris, 16 rue Lafayette.

Holandsko: Hollandsche Bank — Unie N. V., Heerenracht 432, Amsterdam, Holandia.

Nemško: Deutsch-Südamerikanische Bank A. G., Mohrenstrasse 20, Berlin.

SLOVENSKA KROJAČNICA IN TRGOVINA

z manufakturnim blagom po konkurenčnih cenah.

Priporočila se: Sebastian Mozetič

Buenos Aires

OSORIO 5025 (La Paternal)

ZAVOD NAŠIH ŠOLSKIH SESTER v ROSARIJU

calle CORDOBA 1646

sprejema na stanovanje in hrano
deklince, ki obiskujejo notranjo
ali katerokoli zunanjo šolo.

———— ZAVOD ———— SV. CIRILA IN METODA

sprejema dečke v popolno varstvo
Obrnite se pisмено ali osebno na:

ASILO LIPA, VILLA MADERO
C.G.B.A. (Bs. Aires)

“CLINICA DENTAL DEL PLATA”

CARLOS CH. LALANNE

CARLOS PELLEGRINI 311 esq. SARMIENTO
Sprejema vsak delavnik od 9—11.30 in 14—18 h
GARANTIRANO VSE V STROKO SPADAJOČE DELO. BREZPLAČNA POSVETOVANJA. — SPECIJALIZIRAN ZA BOLEZNI (PELJUKNJANJE) NEBA.

Banco Germánico

DE LA AMERICA DEL SUD

Av. L. N. Alem 150 - BUENOS AIRES - 25 de Mayo 149-59

Javljamo našim cenjenim poslovnim prijateljem, da ponovno pošiljamo v va denarna nakazila:

BRZOJAVNO PO AEROPLANU PO POŠTI

naravnost v Jugoslavijo potom:

POŠTNE HRANILNICE - BEOGRAD

PRVE HRVATSKE ŠTEDIONICE - ZAGREB

ZADRUŽNE GOSPODARSKE BANKE - LJUBLJANA

Sigurnost! Točnost! Uslužnost! Zaupanje!

Uradne ure: od 8 $\frac{1}{2}$ do 19, v soboto od 8 $\frac{1}{2}$ do 12 $\frac{1}{2}$.